

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU CHO PHÂN TÍCH CHÍNH SÁCH

Bài 17

SỬ DỤNG MÔ HÌNH TRONG PHÂN TÍCH CHÍNH SÁCH

Nội dung trình bày

- Khái niệm mô hình
- Mô hình trong phân tích định lượng
  - Logic quy nạp trong phân tích định lượng
  - Ví dụ về mô hình định lượng
- Mô hình trong phân tích định tính
  - Logic diễn dịch trong phân tích định tính
  - Ví dụ về mô hình định tính

Khái niệm mô hình

- **Mô hình** là một sự trình bày có tính **quy giản** về một (số) khía cạnh nào đó của thế giới thật (vật thể, tình huống, quy trình ...)
  - Mô tả các **đặc điểm, mối quan hệ thiết yếu** của một hiện thực phức tạp thông qua sự quy giản có chủ đích
  - Hình thức của mô hình rất đa dạng, có thể là một cách trình bày vật chất thật sự, một biểu đồ, một khái niệm, hay một tập hợp các phương trình...

Mô hình trong phân tích định lượng

- **Mục đích** của phân tích định lượng thường là để kiểm định một lý thuyết
- **Lý thuyết** là một tập hợp các biến số, định nghĩa, mệnh đề có liên quan thể hiện quan điểm có tính hệ thống về một hiện tượng bằng cách xác định các **mối quan hệ** giữa các biến số nhằm giải thích các hiện tượng tự nhiên và xã hội

Logic quy nạp trong phân tích định lượng

Kiểm định, minh định một lý thuyết

Kiểm định giả thuyết từ lý thuyết

Định nghĩa biến số từ lý thuyết

Quan sát, đo lường biến số

Khi sử dụng lý thuyết, mô hình định lượng

- Tham khảo những nghiên cứu đã thực hiện, đặc biệt là với chủ đề tương tự
- Xác định lý thuyết, mô hình sẽ sử dụng
- Tóm tắt thông tin về những nghiên cứu sử dụng phương pháp tương tự và ứng dụng của chúng
- Điều chỉnh mô hình cho phù hợp với nghiên cứu của mình
- Trình bày mô hình định lượng và phát biểu những giả thuyết chính
- Mô tả số liệu (ý nghĩa, nguồn, độ chính xác ...)
- Trình bày và diễn giải kết quả

Ví dụ về mô hình định lượng

KẾT QUẢ THU HÚT FDI CỦA TỈNH

Nhân tố nằm trong phạm vi tỉnh

Nhân tố nằm ngoài phạm vi tỉnh

Ví dụ về mô hình định lượng

KẾT QUẢ THU HÚT FDI CỦA TỈNH

Nhân tố nằm trong phạm vi tỉnh

Môi trường đầu tư

Lao động/lương

Cơ sở hạ tầng

Ưu đãi đầu tư ...

Nhân tố nằm ngoài phạm vi tỉnh

Dòng vốn FDI vào

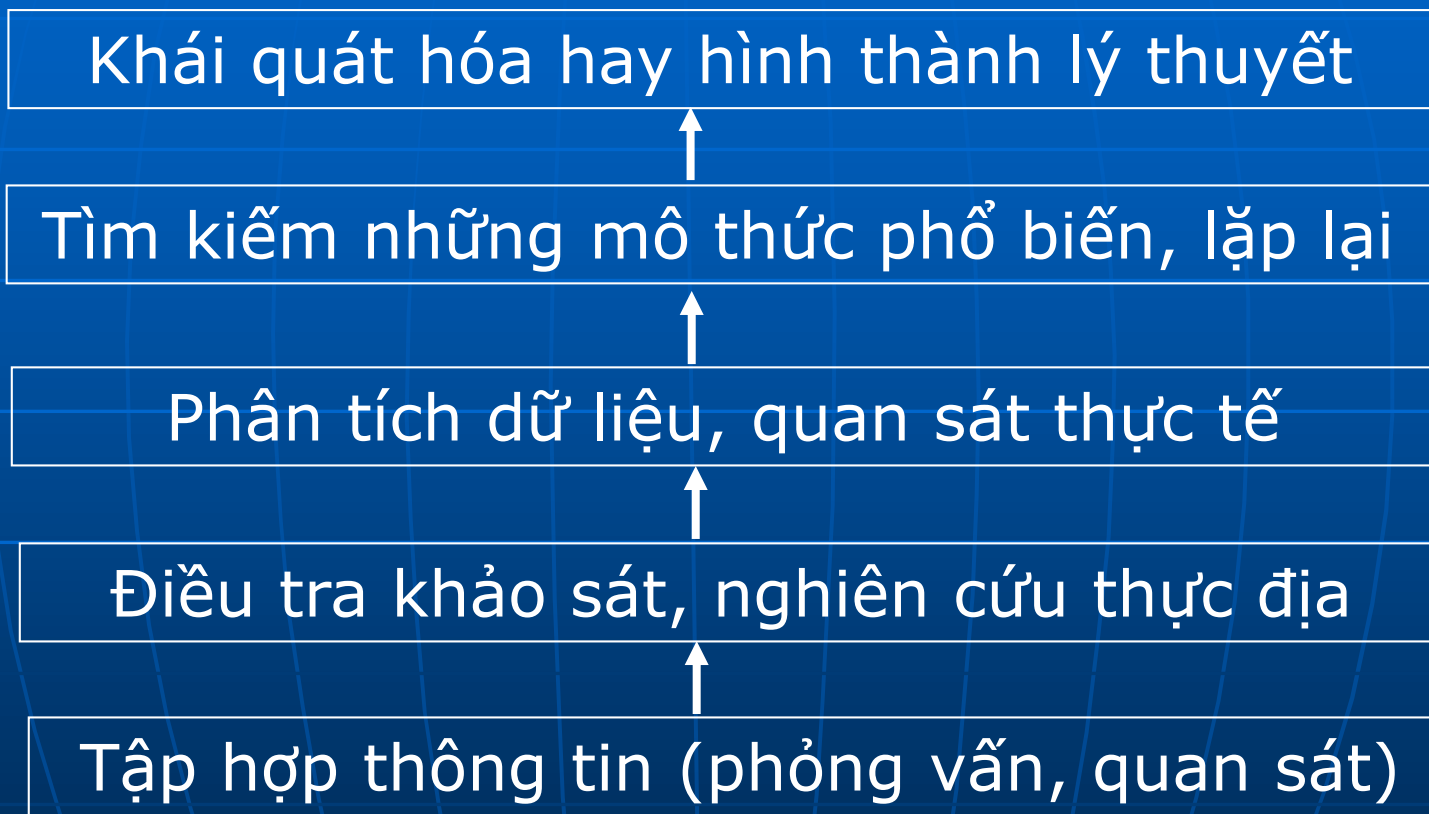
Chính sách phân cấp

K/cách đến TT chính

Môi trường vĩ mô...

Logic diễn dịch trong phân tích định tính

Mô hình trong phân tích định tính

- Thường có tính mô tả và khái niệm:
  - Biểu đồ diễn tiến
  - Cây quyết định
  - Lý thuyết trò chơi
  - Phân tích thể chế ...
- Mô hình định tính có thể không có mô hình có sẵn, nhưng không nhất thiết là hoàn toàn không có mô hình

Khái niệm trong phân tích định tính [Pháp luật và Phát triển]

■ Karl Marx:

- Nhà nước và pháp luật tương ứng với chế độ sở hữu về tư liệu sản xuất => pháp luật là thượng tầng phản ánh quan hệ sở hữu
- Mâu thuẫn đối kháng, bạo lực cách mạng, thay đổi chế độ sở hữu => cách mạng vô sản tạo ra nhà nước XHCN

■ Max Weber:

- Nhà nước và pháp luật hiệu quả => làm cho can thiệp của nhà nước vào đời sống kinh tế trở nên dự báo trước được => hạn chế cai trị tùy tiện => bảo đảm tự do sở hữu, tự do kế hoạch và tiệm cận công lý => pháp luật là hạ tầng đảm bảo cho kinh tế phát triển

Khái niệm trong phân tích định tính

[Tiêu chuẩn của một hệ thống thuế tốt]

■ Hiệu quả kinh tế

- Giảm thiểu tổn thất xã hội
- Cơ sở thuế rộng
- Thuế suất thấp

■ Công bằng kinh tế

- Công bằng dọc
- Công bằng ngang

■ Khả thi hành chính

- Đơn giản, minh bạch, linh hoạt
- Giảm chi phí thực thi
- Tạo ra ngân sách ròng lớn nhất

Khái niệm trong phân tích định tính

Lãnh đạo đích thực và lãnh đạo giả tạo (William, 2005)

Lãnh đạo đích thực

- Giúp mọi người đối mặt với thực tế, liên quan đến hoàn cảnh, mối đe dọa và cơ hội của họ.
- Huy động nhóm thực hiện công việc thích ứng và điều chỉnh những giá trị, thói quen, tập quán và thứ tự ưu tiên của họ.
- Tìm tòi sự thông thái và trí tuệ cần có để lãnh đạo.
- Đảm nhận trách nhiệm làm nguồn tạo ra sự thay đổi.

Lãnh đạo giả tạo

- Quá coi trọng việc bắt buộc mọi người phải đi theo mình.
- Bị ám ảnh với việc dùng quyền lực thống trị làm cơ chế kiểm soát.
- Không thu hút sự tham gia của nhóm và các phe phái của nó.
- Không sẵn lòng tìm kiếm những giải pháp nằm ngoài vùng an toàn cá nhân và bên ngoài lối tư duy thịnh hành trong nhóm.
- Nhất mực tin rằng chỉ có người lãnh đạo mới biết được sự thật và biết đường lối đúng đắn để tiến lên.

Phân loại trong phân tích định tính

Tradition vs. Modernity

Đặc tính nổi trội	Truyền thống	Hiện đại
Công nghệ	Sức kéo gia súc Nông nghiệp Cơ học	Sức kéo cơ giới Công nghiệp Hữu cơ (phức hợp)
Kết quả	Nông thôn Tuổi thọ thấp	Đô thị Tuổi thọ cao
Thái độ	Gemeinschaft “niềm tin được thiết lập về tính thiên liêng của những truyền thống cổ xưa”	Gesellschaft “thẩm quyền duy lý, niềm tin vào tính pháp lý của các mô thức luật định chuẩn tắc”
Phân công lao động Chuẩn mực pháp lý Bản sắc	Phân tán vai trò Các giá trị trung thành Tập thể	Vai trò cụ thể Mang tính đại trà Định hướng bản thân

3 dạng thức

*Van der Wal
(2017, p.23)*

Mô hình trong phân tích định tính

[Năng lực cạnh tranh vùng và địa phương]

NĂNG LỰC CẠNH TRANH Ở CẤP ĐỘ DOANH NGHIỆP

Môi trường kinh
doanh

Trình độ phát triển
cụm ngành

Hoạt động và
chiến lược của DN

NĂNG LỰC CẠNH TRANH Ở CẤP ĐỘ ĐỊA PHƯƠNG

Hạ tầng văn hóa,
giáo dục, y tế, xã
hội

Hạ tầng kỹ thuật
(GTVT, điện, nước,
viễn thông)

Chính sách tài
khóa, đầu tư, tín
dụng, cơ cấu

CÁC YẾU TỐ SẴN CÓ CỦA ĐỊA PHƯƠNG

Tài nguyên tự
nhiên

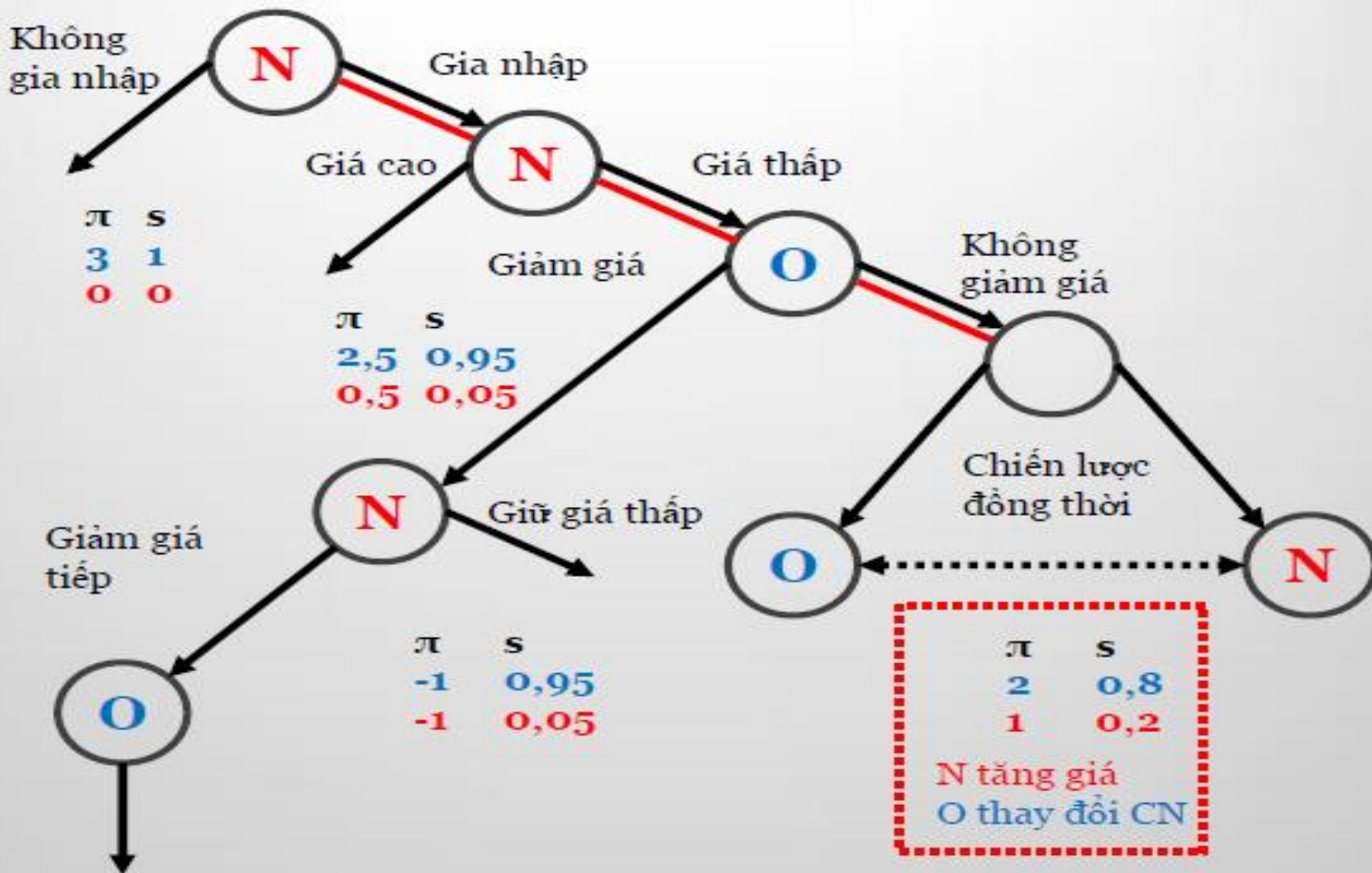
Vị trí địa lý

Quy mô của địa
phương

Mô hình trong phân tích định tính

Cây quyết định trong lý thuyết trò chơi

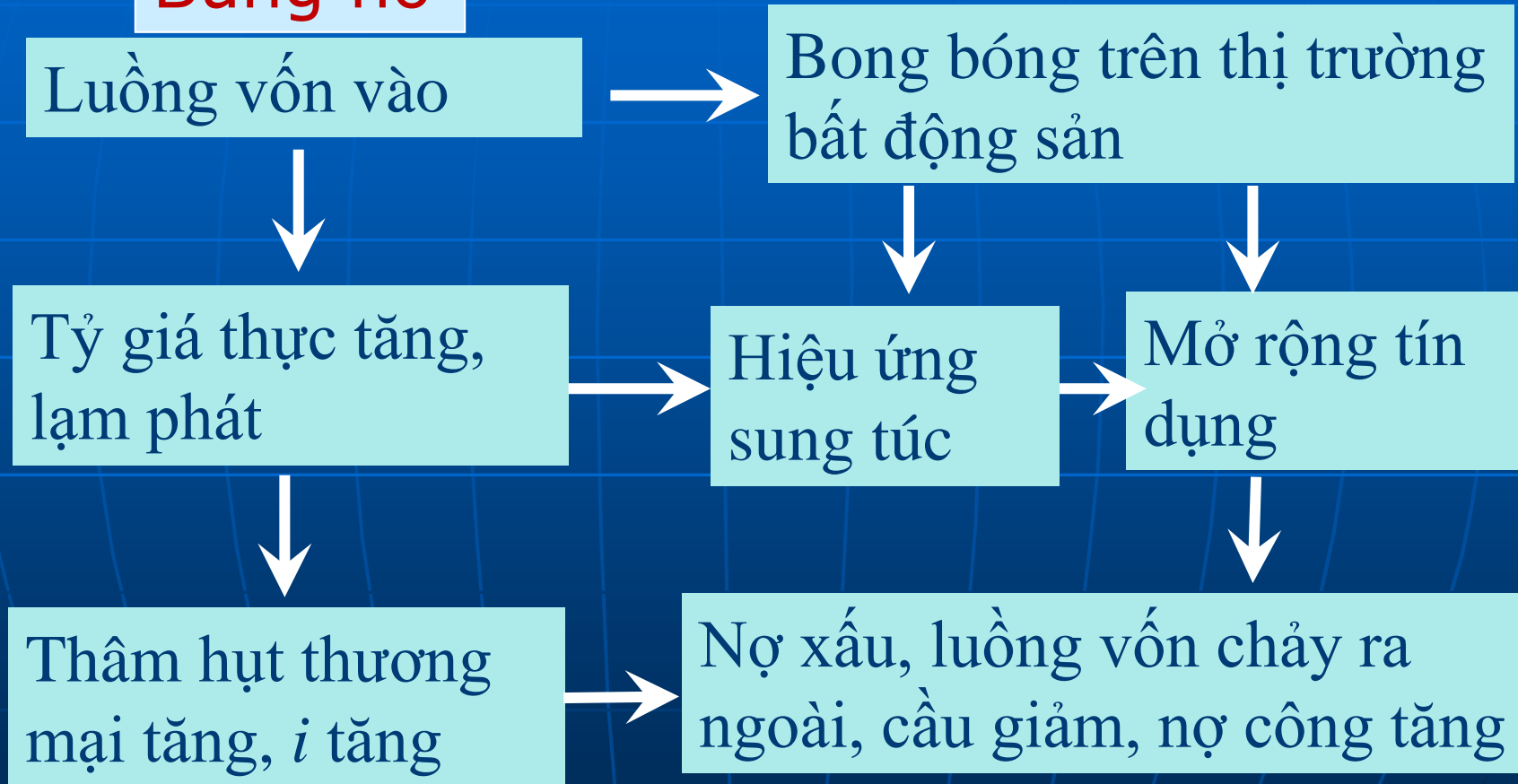

Các hãng thay nhau giảm giá dẫn đến kết cục cả hai đều lỗ nặng

Mô hình trong phân tích định tính

Biểu đồ diễn tiến

Bùng nổ

Bong bóng vỡ

Mô hình trong phân tích định tính

Biểu đồ diễn tiến

